

INVOLVIMI I KOMUNITETIT NË PROCESIN E VIZIONIMIT TË HAPËSIRËS NË LAGJEN
BAZH DARHANE

PARKU NË BAZHDARHANE

Ky raport është përgatitur në kuadër të projektit “QYTETI GJITHËPËRFSHIRËS – Planifikimi me pjesëmarrje për zhvillim të qëndrueshëm urban në Prizren”, i përkrahur financiarisht nga Olof Palme International Center.

Përpiloi:

Ardita Byci Jakupi, i.d.a
Zana Sokoli, BA ark

PËRMBAJTA:

1.0 HYRJE

2.0 PROCESI

3.0 METODOLOGJIA

3.1 Mjeti i punës “ Identifiko - Marko”

3.2 Mjeti i punës “Shprehu”

3.3 Mjeti i punës “Vizuelizo”

4.0 REZULTATI

4.1 Çështjet kyçe bashkë me përparësitë, mangësitë si dhe objektivat

4.2 Koncept ideja

4.3 Simulimi i pamjes nga rruga kryesore

SHËNIM: Punëtorja me banorët e lagjes Bazhdarhane është realizuar në kuadër të projektit “Qyteti gjithëpërfshirës...”, financuar nga Olof Palme International Center (OPIC), e cila përkrahet nga Qeveria e Suedisë. “Qyteti gjithëpërfshirës...” është projekt tre-vjeçar i EC Ma Ndryshe, i cili synon të artikulojë nevojat e grupeve të komunitetit dhe t’i përkthejë ato në plane të zbatueshme urbane të komunës së Prizrenit. Grupet e komunitetit me të cilat punohet në këtë projekt janë të shpërndarë në lagje të ndryshme të qytetit dhe paralelisht zhvillohet edhe procesi i avokimit dhe bashkëpunimit me komunën e Prizrenit dhe Drejtorinë e Urbanizmit dhe Planifikimit Hapësinor për të siguruar përfshirjen e kërkesave të qytetarëve në planifikimin urban të qytetit.

PARKU NË BAZHDARHANE

1.0 HYRJE

Involvimi i komunitetit në proces, sot konsiderohet si një nevojë e madhe në planifikim dhe menaxhim të ambientit. Kjo është mënyra më e mirë që njerëzit të fitojnë një ambient ashtu si e duan. Gjithashtu është vërtetuar se kjo është mënyra më e mirë për të siguruar një komunitet të sigurt, të shëndetshëm dhe më të qëndrueshëm.

Ky dokument është hartuar për të treguar procesin në të cilin ka marrë pjesë komuniteti, nivelin e pjesëmarrjes dhe menyrën e kycjes së tyre. Dokumenti nuk është vetëm përmbledhje e punës, por është edhe një dokument analitik, sepse në të janë bërë analiza rreth propozimeve të bëra, identifikimi i përparësive dhe mangësive etj.

2.0 PROCESI

Meqenëse qasja ndaj komunitetit nuk është e njëjtë për çdo komunitet, në këtë projekt janë bërë disa adaptime, duke mos iu ikur principeve të përgjithshme.

Ndër kryesore të cilat janë aplikur janë:

- Rregulla të kuptueshme për të gjitha grupet
- Transparenca - objektiva të qarta
- Komunikimi - duke iu treguar banorëve se çka do të bëjnë dhe si të involvohen
- Fleksibiliteti - modifikimi i procesit varësisht nga diktimi i rrethit
- Argëtimi - sepse përmes saj është bërë njohja më e mirë e njerëzve
- Shfrytëzimi i metodave të ndryshme - sepse njerëzit e ndryshëm dëshirojnë të marrin pjesë në mënyra të ndryshme
- Inçizimi, dokumentimi, vizuelizimi, puna në lokacion
- Gjetja e kohës së duhur

3.0 METODOLOGJIA

Punëtorja njëditore ka paraparë tri faza të involvimit të komunitetit, përmes tri mjeteve të punës:

3.1 Mjeti I punës “Identifiko-Marko”

Qëllimi I këtij mjeti ka qenë identifikimi I potencialeve si dhe identifikimi I problemeve në vend. Kjo për shkak se shumë informata janë karaktersitke vetëm për një zonë të caktuar.

Komuniteti përmes ngjësve dy ngjyrësh kanë shënjuar direkt në vend se ku janë problemet dhe potencialet e hapësirës.

PARKU NË BAZHDARHANE

Materiali i nevojshëm:

- Ortofotografi në përpjesë 1:1000 ose 1:500
- Ngjitësa të vegjel dyngjyrësh

Rezultati:

Banorët kanë identifikuar vendet, në kuadër të hapësirës për trajtim, me më shumë probleme. Problemet që lidhen kryekëput me lokacionin kanë të bëjnë me ndotjen e ajrit, ndotjen nga zhurma dhe ndotjen vizuale, pastaj problemet

lidhur me sigurinë në rrugë ku theks i vecantë i është dhënë kthesës apo qasjes së vetme nga rruga kryesore.

Problemet tjera mjaft të theksuara janë ato që lidhen me çështje infrastrukturore siç janë mungesa e ujit. Një nga brengat e mëdha të banorëve ishin se si ndërtesa e propozuar për këtë lokacion do të shkaktonte apo do ta rrit edhe më shumë problemin lidhur me ujin e pijes.

Ndër përparësitë, banorët theksuan

PARKU NË BAZHDARHANE

potencialin e saj hapësinor, si një hapësirë ende e pandërtuar dhe e përshtashme për park.

3.1 Mjeti i punës “Shprehu”

Ky mjet ka pasur për qëllim nxjerrjen e karakteristikave të hapësirës shikuar nga këndvështrimi i banorëve. Banorët janë udhëzuar të plotësojnë fjalët apo të shkruajnë:

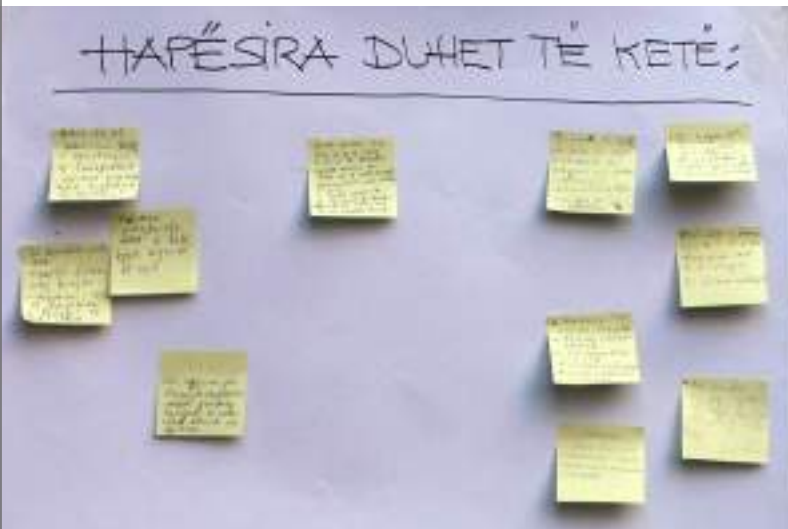
- a) “Hapësira duhet të ketë ...”,
- b) “Unë mund të kontribuoj...”

Materiali që është aplikuar:

- Hamer në fomat deri në A0
- Letra me ngjyra-post notes pak më të mëdha (dy ngjyra)
- Stilolapsa

Rezultati:

Edhe pse destinimi kryesor i hapësirës së trajtuar është menduar të jetë PARK, megjithatë banorët janë udhëzuar që t’i shprehin edhe idenë tjera, respektivisht të thonë se cilat janë ato

PARKU NË BAZHDARHANE

përmbajtje tjera të cilat do ta pasuronin parkun. Në mënyrë që parku të mos jetë vetëm një hapësirë e cila natën nuk mund të shfrytëzohet apo të ketë edhe problem menaxheriale.

Ndër përmbajtje të kërkuara kanë qenë: një ndërtesë e vogël për shërbime shëndetësore, restoran apo kafe për familjarë, tregu i gjelbër, shteg për vrapim etj. Por të gjitha ndërtesat të jenë të vogla dhe të shkrira në gjobërimin e parkut.

Ndërsa sa i përket kontributit të tyre, të gjithë janë shprehur të gatshëm dhe kanë dhënë ide edhe për menyrën e implementimit të parkut. Shumë nga banorët janë aktivist vullnetar të cilët marrin pjesë në pastrim të rrethit dhe mbjelljen dhe kujdesin e saj, prandaj edhe vet banorët shihen si potencial për rigjenerimin e kësaj hapësire.

3.1 Mjeti i punës “Vizuelizo”

Qëllimi i këtij mjeti ka qenë që komuniteti të mund ta vizuelizojë idenë respektivisht të gjitha ato kërkesa të cilat i ka prezentuar në mjetin e punës 2.

Komuniteti përmes vizatimeve të tyre dhe me ndihmën e fasilitatorëve kanë shprehur respektivisht kanë zgjedhur pozitat adekuate për përmbajtjet e propozuara.

Materiali i përdorur në këtë mjet ka qenë:

- Ortofotografia me letra skicë
- Lapsa – flomastera shume ngjyrëshe
- Ngjitës

PARKU NË BAZHDARHANE

Rezultati :

Të gjitha idetë e prezentuara në letrat ngjitëse, banorët janë munduar t'i prezentojnë në hartë. Ata i poziciononin ndërtesat sipas ideve të tyre duke i lidhur me kontekstin por edhe me qasjet në hapësirë apo karaktersitkave tjera. Një nga kërkesat kryesore dhe theksimi i tyre në hartë ka qenë gjelbërimi izolues nga rruga kryesore si dhe vendosja e tregut të gjelbër në rrugën sekondare.

Gjithashtu kanë sygjerruar edhe ridizjanimin e kthesës së rrugës duke u munduar ta prezentojnë si problem lidhur me sigurinë në trafik.

4.0 REZULTATI

Në punëtori morrën pjesë 12 banorë, 5 bashkëpunëtorë nga 'EC Ma Ndryshe', 2 ekspertë, gjithsej 19 pjesëmarrës.

Punëtorja ishte efektive si në shkëmbim të informative, analizën e bërë të hapësirës, si dhe identifikimit të çështjeve kyçe e sidomos të metat dhe përparësitë e loacionit të cilat bëhen elemente kyçe në prezentimin e propozimit respektivisht në kërkesën e tyre : Hapësira e lirë e vetme lagjes Bazhdarhane, një hapësirë ku mund të mirret frymë- PARK”.

Vizuelizimi i gjithë ideve të banorëve është prezentuar më poshtë përmes skicave respektivisht koncept idesë se si do të mund të dukej kjo hapësira e lirë e vetme e Bazhdarhanës.

Niveli I prezentimit grafik është konceptual dhe nuk nënkupton projektin implementues. Për projektin kryesor duhet bërë analiza më e detajuar dhe duhet involvuar profesionistë të lëmive të ndryshme në mënyrë që të kemi një projekt të qëndrueshëm dhe kualitativ.

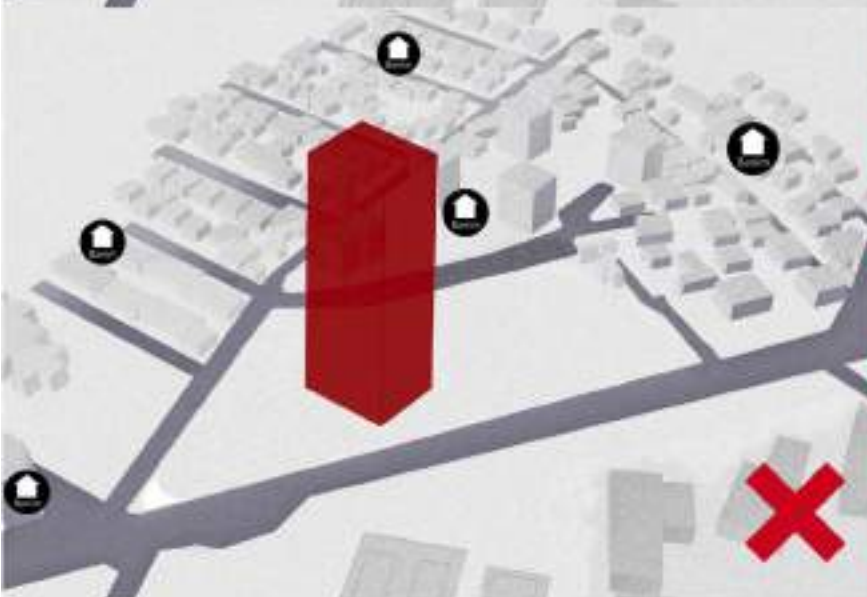
PARKU NË BAZHDARHANE

4.1 Çështjet kyçe bashkë me përparësitë, mangësitë si dhe objektivat

Lagja BAZHDARHANE Prizren

- Zonë e dendur banimi
- Mungesë e hapësirave të gjelbërta dhe rekreative
- Probleme infrastrukturore
- Ndotje dhe rrezik nga rruga 'Ukë Bytyqi'

Ndërtimi i objektit të ri shumëbanesor sjell:

- Dendësi më të madhe banimi
- Më shumë probleme infrastrukturore
- Bllokim të pamjes së qytetit
- Ndotje më të madhe
- Rrezik të vazhdueshëm nga rruga
- Rritjen e kërkesës për vendparkingje

Destinimi i hapësirës në PARK sjell:

- Frymëmarrje për lagjen
- Mbrojtje nga rruga
- Hapësira pushimi/loje/rekreimi
- Vend për të gjithë

PARKU NË BAZHDARHANE

4.2 Koncept ideja

PARKU NË BAZHDARHANE

4.2 Koncept ideja

PARKU NË BAZHDARHANE

4.3 Simulimi i pamjes nga rruga kryesore (kërkesë kjo e dal në mënyrë specifike nga banorët)

PARKU NË BAZHDARHANE

EC Ma Ndryshe

Organizata jo-qeveritare EC Ma Ndryshe u themelua në mars të vitit 2006. Qëllimet kryesore të organizatës janë: promovimi i qytetarisë aktive dhe pjesëmarrëse dhe ngritja e vetëdijes qytetare për mbrojtjen dhe kultivimin e trashëgimisë kulturore. EC Ma Ndryshe është ndër themelueset dhe përfaqëson Kosovën në Rrjetin e Evropës Juglindore të organizatave që merren me trashëgimi kulturore–SEE Heritage Network. Gjithashtu, është themeluese e Forumit të Trashëgimisë Kulturore të Prizrenit, Rrjetit të Organizatave Kulturore të Prizrenit dhe Rrjetit të Organizatave të Pavarura të Kulturës në Kosovë–Forumi Kulturor. EC Ma Ndryshe, që nga themelimi më 2006 është duke ushtruar presion direkt ndaj qeverisë lokale të Prizrenit për t'i krijuar qasje shoqërisë civile dhe qytetarëve për bashkë vendimmarrje. Përveç pjesëmarrjes direkte në proceset e konsultimeve publike, EC Ma Ndryshe ka avokuar rregullisht për respektimin e obligimeve ligjore për konsultime publike, përfshirjen sa më të gjerë komunitare në konsultime publike dhe përfshirjen e shqetësimeve dhe kërkesave të komunitetit në dokumentet e politikave publike.

Projektet kryesore: Aktivizmi kulturor dhe urban në Prizren (2014–2015), Lidhja e komunitetit me shërbyesit e drejtësisë (2014), Urbanism Watch–Urbanizmi i Prizrenit nën vëzhgim të përhershëm (2013–2014), Pjesëmarrja qytetare përmes medias sociale në Prizren dhe Gjilan (2013–2014), Qyteti gjithëpërfshirës–planifikimi me pjesëmarrje për zhvillim të qëndrueshëm urban në Prizren (2013–2015), Trashëgimia kulturore, shtyllë qendrore për zhvillim të qëndrueshëm lokal dhe rajonal në Prizren (2013–2014), Vullnetarët e Kulturës (2012–2013), Pjesëmarrja qytetare në hartimin dhe zbatimin e politikave kulturore në komunën e Prizrenit (2012–2013), Transparenca online e komunës së Prizrenit, Mamushës dhe Prishtinës(2012-2014), Roli i shoqërisë civile në promovimin e trashëgimisë kulturore (projekt rajonal) 2011–2013, Një përrallë ballkanike, trashëgimia otomane në Ballkan (projekt rajonal) (2011–2013), Ngritja e vetëdijes kulturore tek të rinjtë përmes dokumentarëve (2010), Forcimi i veprimit qytetar për promovim dhe mbrojtje të trashëgimisë kulturore (2009), Platforma “Culture 2013” (2008–2009), Kampet e Restaurimit (2007, 2008 & 2009), Forumet e Hapura Qytetare (2007), Ditët e Trashëgimisë Evropiane në Kosovë (2006, 2007 & 2008), Zambaku i Prizrenit 2006.

Publikimet: A ka dalje nga qorrsokaku urbanistik i Prizrenit?, Ku është Kalldrëmi i Prizrenit?, Harta e shtëpive të vjetra të Prizrenit, Paraja publike si “paret e babës” (2014), Rinia dhe Transparenca: Përparim apo stagnim? (2014), Dokumentari-Sa aktiv, aq transparent? (2014), Udhëzues për Transparencën në Komuna (2014), Ligjet nuk po e mbrojnë Qendrën Historike (2014), Urbanizmi si lexim i qytetit (2014), Qendra Historike e Prizrenit–zonë e (pa)mbrojtur (2014), Qyteti gjithëpërfshirës (2014), Kush mbikëqyr mbikëqyrësit–llogaridhënia e shoqërisë civile në Kosovë (2013), Rinia dhe Transparenca: Të përjashtuar apo të injoruar? (2013), Planifikimi Urban për Qytetarët (2013), Pjesëmarrja qytetare në hartimin e politikave kulturore në Prizren (2013), Prizreni “Qytet i kulturës”-film dokumentar (2013), Gabim pas gabimi–analizë mbi gabimet e panumërta dhe të vazhdueshme në trashëgimi kulturore (2013), Pesë analiza të projektit “Online Transparency”,: 1. Një vit monitorim për më shumë transparencë 2. Degradimi Natyror dhe Urbanistik, 3. Respektimi i ligjit në qeverisjen lokale, 4. Qeverisja e mirë nuk është fjalë goje, 5. Transparenca e qeverisjes lokale në Prizren(2012–2013), Silent Balkan, film dokumentar i projektit “A Balkan Tale” (2012), Jeta kulturore në komunën e Prizrenit (në bashkëpunim me Teatrin ODA) (2010-2011), Prizreni në Retrovizorë, krahasim i fotografive të vjetra dhe të reja të Prizrenit (2009), Vullnetarizmi dhe Trashëgimia Kulturore (2009), Intervenimi me kosto të ultë (2009), Dokument Strategjik mbi Organizimin e Ditëve të Trashëgimisë Evropiane në Kosovë (2008), Trashëgimia Kulturore dhe Turizmi Kulturor në Prizren (2008), Hapësirat Kulturore në Kosovë (në bashkëpunim me Teatrin ODA) (2008).